

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת וארא

• תולדת אדם •

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם. (ו ג)
 היינו, שנגליתי עליהם, והשפעתי להם הרצון והמידות, כל מה שיוכלו לקבל, היינו "באל שדי", וכפירוש רש"י ז"ל בפסוק [בראשית יז א] "אני אל שדי התהלך לפני וכו' - שיש די באלקותי לכל בריה". וגם כאן הפירוש הוא כך: כל מה שיכולים לקבל וכו'. "ושמי ה' לא נודעתי להם", היינו, שנתגלה להם שתכלית כל הידיעות המה שאין להשיג דעתו יתברך, וכמו שכתוב בספרים: "תכלית הידיעה שלא נדע".

עמוד סה

• מבשר טוב •

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו'. (ו ג)

ואיתא בשו"ת חתם סופר: שבכוח חכמים להפקיע אדם מישראל, שלא יהיה עוד בכלל בני ישראל. וקל וחומר שיכול אדם בעצמו להפקיע את עצמו מבני ישראל, וכו'.

כי ישנו חילוק בין אדם שחוטא רק לפעמים, או שרוצה ומשתוקק להיות גוי, ואינו רואה המעלה הנשגבה להיות

יהודי. ואינו מבחין בין המעלה של יהודי ששונה הוא בעצמותו ובעצם גזע מחצבתו.

ושמעתו ששאלו באמריקה בבית הספר ליהודים, אם היה לו ברירה לבחור עצמו להיות נולד יהודי או גוי, וענו רוב הנשאלים שהיו בוחרים להיולד ולהיות כגוי שיהיה מותר לו הכול, ולא להיות ככול על ידי היותו יהודי ודי למבין.

ובודאי בלי ספק שאנשים כאלו שבפנימיותם אינם מבחין מעלתם של היותם יהודי, והיו מרוצים אם היו יכולים להתהפך לגויים, אין להם זכות אבותינו הקדושים שהם הכינו ודרכו הדרך רק לזרע ישראל, ולכל מי שרוצה להיות יהודי וזה ברור פשוט.

אבל אפילו מי שרוצה להיות יהודי אין זה מספיק כדי שיעמדו לו זכות אבות, אלא צריך שיהיה לו שייכות ומגע עם אבותינו הקדושים, ונבאר זאת לקמן בעזרת השם יתברך.

ובזה נבוא לבאר מה בא רש"י ללמדנו "וארא אל האבות", והקשינו והרי כבר נאמר בפסוק בפירוט את כל האבות, אלא כוונת רש"י ללמדנו שאף שהיה לכל אב מעלה בפני עצמו, ולכל אב היה השפעה מיוחדת ואין עבודת אברהם אבינו כעבודת

להם היצר, [וכו']. ולכן נגאלו, ויצאו ממצרים קודם הזמן דייקא.

יודוע, אשר תכלית יציאת מצרים היתה להורישם הארץ הנבחרת ממנו יתברך. ורצה לזכותם בה רק מצד הבטחתו יתברך בלא שום תנאי אם יזכו לזה מצד מעשיהם, וכח בחירתם בטוב. רק בבחינת מתנה גמורה וחלוטה לנצח. כמו שכתוב "וגם הקימותי את בריתי אתם, לתת להם את ארץ כנען, את ארץ מגוריהם אשר גרו בה" – דייקא. כי הם פתחו ופתחו ושער ההשפעה לכל באי עולם, אפילו לאינם כדאים לזה, כנ"ל.

פרשת שלח עמ' קכג

• ארון עדות •

לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם. (ו ד)

אן יאמר 'שלחך פרדס רימונים'. 'שלחך' – רומז לפחותי ישראל שהם בחינת גרעינים הנשלחים מן הפרי ונזרקין, וגם הן מלאים מצוות, כמאמרם ז"ל שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון. וזהו 'שלחך פרדס רימונים' דייקא, והמשילם גם כן לפרדס, לומר שגם הם מעלים ריח טוב לפני המקום כפרדס, כי כולנו נקראים בני בכורי ואין שום פסולת בישראל ח"ו.

ועל דרך זה יש לומר גם כן כוונת הפסוק הנ"ל 'לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם', דקשה כפל הלשון למה 'את ארץ כנען את ארץ מגוריהם'. וגם למה תלה את הארץ בכנען דוקא, הלוא הרבה אומות היו שם... אך לכן נקרא ארץ ישראל ארץ

והשפעתו של יצחק אבינו, ואין עבודתו של יצחק כעבודתו של יעקב אבינו, אך הדבר המשותף שהיה לכל האבות וזהו שורש האבות שהגיעו לגדלותם, עד שנעשו בבחינת אבות לכל הדורות, "ואין קורין אלא לשלושה", זה מחמת הרצון והתשוקה שהיה להם לעבודת השי"ת.

וזהו דכתב רש"י "וארא אל האבות", אבות היינו רצון, כעניין שנאמר [שמות י'] "ויחזק ה' את לב פרעה ולא אבה לשלחם". וזהו מלמדינו רש"י "וארא אל האבות", היינו שזה היה עיקר מעלתם ומדרגתם של כל האבות יחד, שהיה כל חשקם ורצונם לעשות נחת רוח לבורא עולם.

ס' ג' וארא תש"ע, ק"ק לוגאנו

• דברי בינה •

וגם הקימותי את בריתי אתם, לתת להם את ארץ כנען. (ו ד)
כי בחינת יציאת מצרים שהיה קודם הזמן הנגזר בברית בין הבתרים, "ועבדום וענו אותם ד' מאות שנה" – היה מפני שהשם יתברך רצה ללמדנו תבונות, שידעו וישכילו ישראל, שהעיקר הוא: לקבל טובתו וחסדו יתברך – אפילו כשיראו בעין שכלם שעוד אינם כדאים לכל זה השפע והגאולה, היינו, שלא ביררו עדיין כל צורך הניצוצות הקדושים, הנצרך לכל זה זמן זמנים טובא, לפי סדר המסודר מיוצר בראשית. ואם יעלה מורך בלבבם, לומר שאין זה גאולה אמיתית הראויה להם, רק כשיצדקו את מעשיהם להעלות את כל הבריאה וכדומה, מיתר החשבונות שמראה

• חלקת יהושע •

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל. (ו)
(ה)
לרמז שבתוך הנאקת ישראל, שומע
הש"ת את ה'אני' - שהכל עבור
כבודו יתברך.

ועוד שם:

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וכו'.
בתוך הנאקה, שומע השם יתברך את
'אני', שמכוונים כבוד שמים.
והעיקר נאקתם שיהיו 'בני ישראל' - צורת
איש ישראל, שיהיו בדילים מהם.

• מבשר טוב •

ויעשו כן החרטומים בלטיהם להוציא את
הכינים ולא יכולו וכו'. (ח יד)
הביא א"ז בסה"ק ברכת טוב, בשם א"ז
היהודי הקדוש ז"ע ועכ"ל, דמי

כנען, לפי שכלת כנע"ן נוטריקון כ'פרים
ע"ם ג'רדים ג'רד. כי על ידי שישבו בה
ישראל העלתה הארץ ריח טוב לפני המקום
כריח הבשמים, דאפילו הפחותים שבהם
ריחם נודף כנ"ל.

וזהו 'את ארץ כנען את ארץ מגוריהם' -
שמחמת שהיתה ארץ מגוריהם, לכן
היא ארץ כנע"ן בחינת בשמים, והכן.
עמוד פט

• דברי בינה •

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר
מצרים מעבידים אותם. (ו ה)
דהיינו, שישראל התעוררו לעבדות השם
יתברך - באותו המניעה בעצמה
שמצרים מעבידים אותם - בזה בעצמו
הבינו, שבא לסייע אותם לעבדות השם
יתברך, ולקחו זאת לסיוע.
עמוד לה

מעשי הצדיקים

לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול וכו'. (רש"י שמות ח יב)
כאשר הגיע מרן בעל חלקת יהושע זי"ע לארץ ישראל, נכנס אל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע
וכיבדהו מהר"א בכבוד גדול שלא כדרכו. תמה אדמו"ר זי"ע באזני הרה"ק מבעלזא מה ראה לכבודו
כ"כ [לדין] לא קשה תמיהתו כל עיקר, שהרי היה צדיק נשגב ואיש גדול וקדוש מאד, אך הוא
השיב לו לפי שיטתו], וכדי להשיב לו סיפר לו מעשה שהיה: פעם אחת נכנסו גדולי תלמידי
החווה מלובלין זי"ע ובקשה בפיהם שיפסיק הרבי להתייחס כ"כ הרבה אל המון העם רק יתפנה
יותר לבני החבריא החפצים לשמוע ממנו דברי תורה וחסידות, אמר להם ה'חווה': "נמצא כאן
אברך רבי יעקב יצחק, תהנו מזיו אורו", כאומר שמה שחסר להם אצלו יכולים לקבל אצל תלמידו
ה'יהודי הקדוש', ובזאת סיים מהר"א ואמר "גם זקני ה'שר שלום' חסה אז הרבה אצל ה'יהודי
הקדוש' אבער מיט שכל, און ער האט אסאך ג'נאשט פון עהם, [- עם שכל ופקחות וקיבל ממנו
הרבה מאד]. ומהיות שאתם נכדי ה'יהודי הקדוש', הנני צריך להכיר לו טובה ולכבד את נכדיו
ויצ"ח...". ("מפי ספרים וסופרים")

אור יקות

מאוצרו של הרה"ח חיים שלום פרש ז"ל

והנה לא שְׁמַעְתָּ עַד פֶּה - זכות העקידה שבה נאמר '[נשתחוה] עד כה', היא העומדת
לישראל שייזכו מכוחה לצאת ממצרים, לא שמעת עד כה. (ארון עדות)

• חלקת יהושע •

ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה. (ח ט)
שהבטיח השם יתברך לפדות את ישראל מגלות מצרים בזכות "בין עמי ובין עמך" במה שישראל מבדילים עצמם מן המצרים בכל המנהגים כמו שכתוב 'בשביל ד' דברים נגאלו שלא שינו שמם ומלבושם' וכו'. "ולמחר יהיה האות הזה" שגם בגאולה העתידה יזכו גם כן בזכות זה במה שמקיימים [במדבר כג ט] "הן עם לבדר ישכון ובגוים לא יתחשב", בזכות שלא מתחשבין בנימוסי ומנהגי עכו"ם ומפרישין מהן.

מאמרים עמ' כט

• תולדות אדם •

והפשטה והשעורה נכתה כי השעורה **אביב והפשטה גבעול**. (ט לא)
כי הנה מי שמרגיש בחסרונו, אין מקום למדת הדין לחול עליו כל כך, רק מי שהוא שלם לפי דעתו. וכמו כן מי שמבטל את עצמו, והוא באחדות ואחזה וריעות עם הציבור, אז אמרינן 'יבואו אלו ויכפרו על אלו' ולא יחול עליו מדת הדין. ורק על מי שפורש את עצמו, ואינו מבטל את עצמו להכלל יכול ח"ו לחול מדת הדין. וזהו מה שכתוב "כי השעורה נכתה", מפני שהיא "אביב". היינו, שהיה בשלימות בלא שום חסרון, "והפשטה גבעול" פירוש יחיד, כמאמר חז"ל [זבחים יח:] על פשתן שעולה בדבד. לא כן במי שמבטל את עצמו לכנסת ישראל, אז אומרינן יבואו אלו ויכפרו על אלו.

עמוד עא

שמחשיב עצמו כאין, אין יכולה מדת הדין לחול עליו, מכיון דעל כלום אין על מה לחול וכו', עי"ש. אם כן לפי זה גם הסטרא אחרא והיצר הרע אינם יכולים לשלוט עליו. ו**ראיה** ברורה לזה ממכת כינים, שנאמר "ויעשו כן החרטומים בלטיהם להוציא את הכינים ולא יכולו וכו' ויאמרו החרטומים אל פרעה אצבע אלקים היא." ופירש"י: "ולא יכולו, שאין השד שולט על בריח פחותה מכשעורה", ע"כ. הרי שכיון שלא היה לזה שיעור, לא חלה עליו הטומאה. ולכן גם אצל בני אדם, שהם בדעתם כ'אין', אין שליטת היצר הרע. מאמרו זה ספר תולדות אדם עמ' טז

• דברי בינה •

ושמתי פדות בין עמי ובין עמך וגו'. (ח ט)
צריך כל איש לידע, שאפילו הד' יסודות שלו והחומר הוא משונה מחומר אומות העולם, ואם ירצה להזהר יראה שהוא קדוש, אף על פי שנראה שהוא לבוש בגוף כמו שאר האומות, אם יתבונן יראה שעצם גופו גם כן משונה מהם. [וכו'].
 פרשת בא עמ' נה

• תולדות אדם •

ושמתי פדות בין עמי ובין עמך. (ח ט)
כמו שכתוב בספרו של הרבי מלובלין זצלה"ה: שאפילו פחות שבפחותים מעם בני ישראל הם מעולים וטובים אפילו יותר מחסידי עכו"ם. וזה "בין עמי ובין עמך".

פרשת קורח עמ' נה

